

2022 Yılı Ekonomik Görünüm

Salgın sonrası toparlanma dönemi olacağına yönelik iyimser beklentilerle başlayan 2022 yılı, küresel ekonominin gündeminin yüksek enflasyon ve enerji krizi ile belirlendiği zor bir yıl oldu. Yılın ilk günleriyle birlikte patlak veren Rusya–Ukrayna savaşı yeni yıla ilişkin tüm iyimser beklentileri tersine çevirdi ve 2021 yılında, salgın kısıtlamalarıyla ortaya çıkan arz-talep dengesizliğine bağlı oluşan fiyat artışları, savaşın etkisiyle çok daha yüksek frekanslı bir artış eğilimine girdi.

Savaşın başlamasıyla birlikte, küresel ölçekte doğalgaz, petrol ve sanayi hammaddeleri pazarında önemli bir paya sahip olan bölgedeki üretim ve lojistik faaliyetlerinin durması, ardından Rusya'ya uygulanan ve kapsamı sürekli olarak genişletilen ekonomik yaptırımlar, başta ve özellikle Rusya'ya olan enerji bağımlılığı nedeniyle Avrupa pazarında; sonrasında dramatik bir hızla yayılarak küresel pazarlarda enerji ve emtia fiyatlarında hızlı ve keskin bir artışa neden oldu. Böylece, pandemi sonrası dönemde ilk belirtilerini gösteren enflasyon küresel olarak ciddi bir sorun haline geldi.

Enflasyonla mücadele ise özellikle gelişmiş ülke merkez bankalarının parasal genişlemeyi ve varlık alımlarını hızla durdurmasıyla başlamış; daha sıkı politika uygulamaları ve sert faiz artırımlarıyla devam etmiştir. ABD Merkez Bankası (Fed) 2022 yılında 425 baz puan faiz artışı yaparak politika faizini 2007'den bu yana en yüksek düzey olan %4,25-%4,50 aralığına yükseltmiştir. Avrupa Merkez Bankası (ECB) 2022 yılında, yılın ikinci yarısından itibaren başladığı artırımlarla politika faizini %2,50 seviyesine çıkarmıştır. BoE ise 2022 yılında 325 baz puan faiz artırımını yaparak politika faiz oranını %3,50 ile son 14 yılın en yüksek düzeyine yükseltmiştir.

Dezenflasyonist politikalar küresel ekonomik büyümeyi baskıarken, Çin'in "sıfır-Covid" politikası nedeniyle devam eden tedarik sıkıntıları da büyüme üzerinde olumsuz etkilerini göstermiştir.

IMF, Ocak 2023 tarihli Dünya Ekonomik Görünüm Raporu'nda, dünya ekonomisi büyüme tahminini 2022 için %3,4 olarak yukarı yönlü güncellerken, büyüme hızını mevcut risklerin devam edeceği beklentisiyle 2023'te %2,9 seviyesinde olacağını açıklamıştır. Küresel ölçekte alınan tedbirlerin etkisinin 2024'te görülmeye başlayacağını belirterek 2024 için büyüme tahminini %3,1 olarak belirtmiştir.

Türkiye ekonomisi canlı iç talep ve net dış talebin katkısıyla yılın ilk üç çeyreğinde sırasıyla yıllık %7,5, %7,7 ve %3,9 oranlarında büyüme kaydetmiştir. Dokuz aylık büyüme performansı da %6,2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

IMF, ülkemizin 2022 yılında %5,5 büyüme oranıyla dünya ortalamasının oldukça üzerinde bir büyüme performansı göstermiş olduğunu tahmin etmektedir.

Küresel bazda arz-talep dengesizliği ve artan enerji ve gıda maliyetlerinin de yansımasıyla 2022 yılı boyunca yukarı yönlü seyir izleyen TÜFE enflasyonu, zirveye ulaştığı Ekim ayının ardından, yıl sonu itibarıyla yüksek bazın ve liralışmanın etkisiyle %64,27'ye gerilemiştir. Yıllık Yİ-ÜFE de %97,72 ile Ocak 2022'den bu yana en düşük düzeyinde gerçekleşmiştir.

TCMB, politika faizini ilk iki çeyrekte %14 seviyesinde sabit tutmuş, Ağustos ayında gerçekleştirdiği para politikası toplantısında ise sanayi üretiminde yakalanan ivmenin ve istihdamdaki artış eğiliminin devamı açısından finansal koşulların destekleyici olması gerektiği değerlendirmesini yaparak faiz indirim sürecini başlatmıştır. Politika faizini kademeli olarak %9 seviyesine kadar indirmiştir.

Türkiye'nin ihracatı 2022'de %12,9 artarak 254,2 milyar ABD doları ile rekor seviyeye çıkarken, ithalatı da %34 yükselerek 363,7 milyar ABD doları olmuştur. Dış ticaret açığı enerji başta olmak üzere emtia fiyatlarında gözlenen dalgalı seyir ve altın ithalatının da etkisiyle yüksek seyrederek 109,5 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Aynı dönemde cari işlemler dengesi 48,8 milyar ABD doları açık verirken, altın ve enerji hariç cari işlemler dengesi 50,8 milyar ABD doları fazla vermiştir.

2022 Yılı Türkiye Sigorta Sektörü

Covid-19 pandemisinin devamında bozulan ekonomik dengeler, küresel tedarik zincirinde yaşanan sıkıntılar ve Rusya-Ukrayna savaşının sebep olduğu enerji ve emtia fiyatlarındaki yükselme ekonomilerde yüksek enflasyon ve ekonomik yavaşlamaya yol açarken sigortacılık sektörü üzerinde de baskı oluşturmuştur. Özellikle çip krizi motorlu taşıtlarda ikinci el piyasasında yönelime yol açarken inşaat sektörü maliyetlerin ciddi oranda artışına tanık olmuştur. Söz konusu durumlar kara araçları, kara araçları sorumluluk ve genel sorumluluk hasar maliyetlerini artırmıştır.

Swiss Re Institute'ün Temmuz 2022 tarihli SIGMA Raporu'na göre 2022'de toplam primlerin (hayat dışı ve hayat) 7 trilyon ABD doları çitasını ilk defa geçerek %6,1'lik güçlü bir nominal büyüme sergileyeceği öngörülmektedir. Ancak bu büyüme reel bazda bakıldığında bir önceki yıla göre %0,4 artışla yatay bir seyre işaret etmektedir.

Gelişmekte olan piyasalardaki prim artışının 2022'de %3,0 ve 2023'te %4,2 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmekte ve bu artışların gelişmiş ülkelerdeki prim üretimlerinin üzerinde olacağı öngörülmektedir.

2022 yılında Türkiye sigortacılık sektöründe ise toplam prim üretimi 235 milyar TL'ye ulaşırken %123,2 nominal artış gerçekleşmiştir. Toplam üretimdeki payı %86,9 olan hayat dışı branşları prim üretimi %133,1 artışla 204,2 milyar TL olarak kaydedilmiştir. Toplam üretimdeki payı %13,1 olan hayat branşının prim üretimi ise %74,1 artışla 30,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Toplam üretimde en büyük payı %28,21 ile "Kara Araçları Sorumluluk" ana branşı almıştır.

2021 yaz dönemindeki yeniden açılmadan önce, 2022'nin ilk yarısı için yüksek bir baz etkisine neden olsa da pandemi ile ilgili kısıtlamalar ile mobilite ve hasar frekansları nispeten düşük seyretmiştir ve teknik kârlılık açısından olumlu yansımaları olmuştur. 2021 yılının ikinci yarısında yaşanan normalleşmeyle beraber takip eden dönemde hasar frekansında artışlar, ertelenen sağlık harcamalarının dönüşü, döviz kurlarındaki dalgalanmalar ile beraber artan yedek parça maliyetleri, yüksek seyreden enflasyon ve işçilik maliyetleri sonucunda sektör genelinde hasar oranlarının önemli şekilde yükseldiği görülmüştür. 2022 yılında özellikle oto branşında hasar frekansı ve maliyetler artmaya devam ederek sektörün teknik kârlılığı üzerinde baskı oluşturmuştur.

BRANŞLAR	2022	PAY (%)	2021	PAY (%)	DEĞİŞİM (%)
KARA ARAÇLARI SORUMLULUK	57.584.634.954	28,2	23.308.761.216	26,6	147
KARA ARAÇLARI	44.514.428.282	21,8	14.291.889.908	16,3	211
HASTALIK-SAĞLIK	30.061.294.054	14,7	13.078.386.991	14,9	130
YANGIN VE DOĞAL AFETLER	27.342.082.776	13,4	14.046.572.235	16,0	95
GENEL ZARARLAR	21.954.729.978	10,8	11.038.240.939	12,6	99
GENEL SORUMLULUK	5.957.537.232	2,9	3.213.054.072	3,7	85
KAZA	4.711.981.091	2,3	2.443.378.08	2,8	93
NAKLİYAT	3.827.153.009	1,9	1.844.392.319	2,1	108
SU ARAÇLARI	2.188.365.682	1,1	1.058.942.244	1,2	107
FİNANSAL KAYIPLAR	1.761.229.781	0,9	1.154.007.399	1,3	53
KREDİ	962.384.048	0,5	528.327.801	0,6	82
HAVA ARAÇLARI SORUMLULUK	904.666.282	0,4	488.973.998	0,6	85
HUKUKSAL KORUMA	720.780.185	0,4	300.224.816	0,3	140
HAVA ARAÇLARI	635.247.668	0,3	469.039.408	0,5	35
DESTEK	439.935.396	0,2	6.028.376	0,0	7198
KEFALET	349.187.372	0,2	221.493.082	0,3	58
SU ARAÇLARI SORUMLULUK	237.847.913	0,1	88.526.945	0,1	169
RAYLI ARAÇLAR	-	-	30.962	-	AD
HAYAT-DIŞI TOPLAM	204.153.485.703	86,9	87.580.270.796	83,2	133
HAYAT	30.858.314.007	13,1	17.726.737.287	16,8	74
GENEL TOPLAM	235.011.799.710	100,0	105.307.008.083	100,0	123